

دانشگاه علوم پزشکی لرستان
بیمارستان امام خمینی (ره) کوهدشت

توصیه های تنظیم خانواده
بعد از زایمان

معصومه میرزایی
کارشناس مامایی
آذرماه ۱۳۸۹

* باید به یاد داشته باشید هر قدر دفعات
شیردهی در طول شبانه روز بیشتر باشد،
قاعدگی و تخمک گذاری ..... صورت
می گیرد و در نتیجه به میزان موثرتری از
بارداری جلوگیری می شود.

منبع: مراقبت های درمان یافته سلامت
مادران

روش های قابل استفاده برای

مادران

غیر شیرده:

* بلافاصله بعد از زایمان؛

وازکتومی، کاندوم، آمپول

پروژسترونی DMPA و TL (تا

یک هفته پس از زایمان).

* ۳ هفته پس از زایمان؛ قرص ها و

آمپول های ترکیبی پیشگیری از

بارداری، وازکتومی، کاندوم و

DMPA.

* ۶ هفته پس از زایمان؛ + IUD

روش های فوق.

روش های قابل استفاده برای مادران شیرده

* بلافاصله پس از زایمان؛ کاندوم، T.Z (بستن لوله های اصلی که تا یک هفته پس از زایمان هم قابل انجام است) و وازکتومی (بستن لوله در مرد) که هیچ محدودیت زمانی ندارد.

* ۶ هفته پس از زایمان؛ -

..... یا قرص شیردهی.

- آمپول پروژسترونی DMPA (دپو)

- T.L (بستن لوله رحمی)

- LUD (وسیله داخل رحمی)

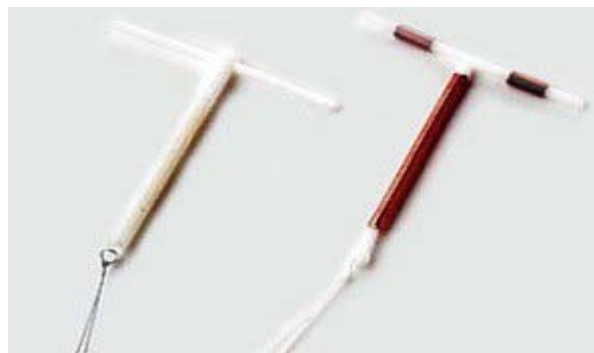
نکته: استفاده از قرص ها (LD و HD) و آمپول های ترکیبی (سکسوفیم) پیشگیری از بارداری تا ۶ ماه پس از زایمان در مادر شیرده منع مصرف مطلق دارد.

* ۶ ماه پس از زایمان؛ قرص ها و آمپول های ترکیبی پیشگیری از بارداری + روش های فوق به جز قرص شیردهی.

رعایت این موارد حتی در صورتی که قاعدگی مادر برنگشته باشد، تا ۶ ماه به میزان موثری از بارداری پیشگیری می کند.

* اگر شیردهی انحصاری ندارید، باید بلافاصله پس از زایمان از روش پیشگیری از بارداری استفاده کنید.

* اگر شیردهی انحصاری دارید باید ۶ هفته پس از زایمان روش پیشگیری از بارداری مناسبی را انتخاب کنید.

* **مادر گرمی؛** ضمن تبریک تولد نورسیده باید یادآور شویم در صورت عدم تغذیه نوزاد با شیر مادر، تماس های جنسی پس از گذشت ۳ هفته پس از زایمان می تواند منجر به بارداری شود. بنابراین باید در سریع ترین زمان روشی را برای پیشگیری از زایمان انتخاب کنید.

- حتی در صورت تمایل به بارداری مجدد، رعایت فاصله بین حاملگی ها به مدت سه سال الزامی است.

- زمان مناسب برای پیشگیری از بارداری پس از زایمان به نحوه تغذیه شیرخوار بستگی دارد.

نکته: تغذیه انحصاری با شیر مادر یعنی کودک به جز شیر مادر با هیچ منبع دیگری تغذیه نشود، در نیمه شب از شیر مادر تغذیه کند و دفعات شیردهی متناسب با نیاز کودک باشد. گرچه این روش به عنوان روش پیشگیری توصیه نمیشود ولی با